

1981/82:5

Torsdagen den 8 oktober

Kl. 14.00

**1 § Val till Nordiska rådet, Statsföretag AB och Svenska Varv AB
samt fyllnadsval till utskott**

Företogs val av 18 medlemmar och 18 suppleanter i Nordiska rådet, 18 ledamöter med uppdrag att följa verksamheten vid Statsföretag AB och Svenska Varv AB samt en suppleant i vart och ett av konstitutions-, finans- och utbildningsutskotten.

Anf. I SVEN ANDERSSON (fp):

Herr talman! Valberedningen har enhälligt godkänt gemensamma listor för valen av medlemmar och suppleanter i Nordiska rådet samt ledamöter med uppdrag att följa verksamheten vid Statsföretag AB och Svenska Varv AB.

Valberedningen har även enhälligt beslutat föreslå som ny suppleant i konstitutionsutskottet Lars-Erik Lövdén som ny suppleant i finansutskottet Staffan Burenstam Linder som ny suppleant i utbildningsutskottet Britt Mogård.

I egenskap av ordförande i valberedningen ber jag att till herr talmannen få överlämna de gemensamma listorna.

Sedan de av Sven Andersson för dessa val avlämnade, gemensamma listorna upplästs av talmannen och godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på resp. listor, valda:

Nordiska rådet

(för tiden intill dess val nästa gång ägde rum)

medlemmar

Allan Hernelius (m)

Svante Lundkvist (s)

Rune Gustavsson (c)

Nr 5

Torsdagen den
8 oktober 1981

*Val till Nordiska
rådet, Statsföretag
AB och Svenska
Varv AB samt
fyllnadsval till
utskott*

Sture Palm (s)
Rolf Sellgren (fp)
Paul Jansson (s)
Ingrid Sundberg (m)
Essen Lindahl (s)
Bertil Jonasson (c)
Doris Håvik (s)
Per Petersson (m)
Grethe Lundblad (s)
Gunnel Jonäng (c)
Lennart Andersson (s)
Gabriel Romanus (fp)
Lars Werner (vpk)
Håkan Winberg (m)
Arne Gadd (s)

suppleanter

förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m)
Olof Palme (s)
Ulla Ekelund (c)
Thage Peterson (s)
Elver Jonsson (fp)
Karl-Erik Häll (s)
Rolf Clarkson (m)
Bengt Wiklund (s)
Olle Eriksson (c)
Tyra Johansson (s)
Margaretha af Ugglas (m)
Georg Andersson (s)
Gunnar Björk i Gävle (c)
Karin Flodström (s)
Kersti Swartz (fp)
Eivor Marklund (vpk)
Tage Adolfsson (m)
Nils Hjorth (s)

Ledamöter med uppdrag att följa verksamheten vid Statsföretag AB och Svenska Varv AB

(för återstoden av riksdagens innevarande valperiod)

Rolf Clarkson (m)
Hugo Bengtsson (s)
Kjell Mattsson (c)
Hans Gustafsson (s)
Sven Andersson (fp)
Lilly Hansson (s)

Tage Adolfsson (m)
Nils Erik Wååg (s)
Johan Olsson (c)
Rune Jonsson (s)
Sven Eric Lorentzon (m)
Anna-Greta Leijon (s)
Arne Fransson (c)
Birgitta Johansson (s)
Eva Winther (fp)
Sven Henriesson (vpk)
Lennart Blom (m)
Sivert Andersson (s)

Nr 5

Torsdagen den
8 oktober 1981

*Val till Nordiska
rådet, Statsföretag
AB och Svenska
Varv AB samt
fyllnadsval till
utskott*

Talmannen förklarade härefter valda – för återstoden av riksdagens innevarande valperiod – till

suppleant i konstitutionsutskottet

Lars-Erik Lövdén (s)

suppleant i finansutskottet

Staffan Burenstam Linder (m)

suppleant i utbildningsutskottet

Britt Mogård (m)

2 § Upplästes följande inkomna skrivelser:

Till riksdagen

Jag får härmed avsäga mig uppdraget som suppleant i utrikesutskottet.

Stockholm den 7 oktober 1981

Elisabeth Fleetwood

Till riksdagen

Jag får härmed avsäga mig uppdraget som suppleant i försvarsutskottet.

Stockholm den 7 oktober 1981

Sven Munke

Till riksdagen

Undertecknad ber att få bli entledigad från uppdraget som ledamot av socialförsäkringsutskottet.

Stockholm den 7 oktober 1981

Martin Segerstedt

Dessa avsägelser godkändes.

Nr 5

Torsdagen den
8 oktober 1981

Val av partigruppernas företrädare i talmanskonferensen

Kompletteringsval till utskott

3 § Anmälan om val av partigruppernas företrädare i talmanskonferensen

Anf. 2 TALMANNEN:

Med stöd av 1 kap. 7 § och 7 kap. 12 § riksdagsordningen har partigrupperna till mig anmält följande personer att utgöra partiernas företrädare i talmanskonferensen:

Anna-Greta Skantz (s)
Nils Carlshamre (m)
Gunnar Björk i Gävle (c)
Jörgen Ullenhag (fp)
Nils Berndtson (vpk)

Till suppleanter har nominerats:

Valter Kristenson (s)
Ingrid Sundberg (m)
Britta Hammarbacken (c)
Hans Petersson i Röstänga (fp)
Bertil Måbrink (vpk)

Talmannen förklarade de anmälda personerna valda till partigruppsföreträdare och suppleanter i talmanskonferensen för tiden till dess nästa lagtima riksmöte började.

4 § Anmälan om kompletteringsval till utskott

Anf. 3 TALMANNEN:

Socialdemokratiska riksdagsgruppen har med anledning av Sven Lindbergs avgång och på grund av avsägelse anmält följande nya representanter i vissa utskott, nämligen som ledamot i socialförsäkringsutskottet Ulla Johansson, som suppleant i socialförsäkringsutskottet Margareta Winberg, som ledamot i jordbruksutskottet Martin Segerstedt och som suppleant i jordbruksutskottet Margareta Winberg.

Vidare har moderata samlingspartiets partigrupp på grund av uppkomna vakanser och avsägelser anmält följande nya representanter, nämligen som suppleant i konstitutions- och justitieutskotten Håkan Winberg, som suppleanter i utrikesutskottet Gösta Bohman och Carl Bildt, som suppleant i försvarsutskottet Eric Krönmark, som suppleant i socialförsäkringsutskottet Georg Danell, som ledamot i kulturutskottet Elisabeth Fleetwood, som suppleant i kulturutskottet Britt Mogård, som suppleant i arbetsmarknadsutskottet Georg Danell samt som suppleanter i civilutskottet Jan Prytz och Carl Bildt.

Talmannen förklarade valda till

suppleant i konstitutionsutskottet

Håkan Winberg (m)

suppleant i justitieutskottet

Håkan Winberg (m)

suppleanter i utrikesutskottet

Gösta Bohman (m)

Carl Bildt (m)

suppleant i försvarsutskottet

Eric Krönmark (m)

ledamot i socialförsäkringsutskottet

Ulla Johansson (s)

suppleanter i socialförsäkringsutskottet

Margareta Winberg (s)

Georg Danell (m)

ledamot i kulturutskottet

Elisabeth Fleetwood (m)

suppleant i kulturutskottet

Britt Mogård (m)

ledamot i jordbruksutskottet

Martin Segerstedt (s)

suppleant i jordbruksutskottet

Margareta Winberg (s)

suppleant i arbetsmarknadsutskottet

Georg Danell (m)

suppleanter i civilutskottet

Jan Prytz (m)

Carl Bildt (m)

Nr 5

Torsdagen den
8 oktober 1981

*Kompletteringsval
till utskott*

Nr 5

Torsdagen den
8 oktober 1981

*Meddelande om
interpellationer*

5 § Talmannen meddelade att ansökan om ledighet från uppdraget som riksdagsledamot inkommit
dels från Mats Hellström för tiden den 13 oktober–den 13 november,
dels från Jan Bergqvist för tiden den 14 oktober–den 15 november och
dels från Anna Eliasson för tiden den 17 oktober–den 16 november.

Dessa ansökningar bifölls.

Talmannen anmälde att följande ersättare skulle tjänstgöra i stället för resp. ledamöter, nämligen

Stig Gustafsson (s) för Mats Hellström,

Inga-Britt Johansson (s) för Jan Bergqvist och

Cecilia Jensfelt (c) för Anna Eliasson.

6 § Föredrogs och hänvisades

Motion

1981/82:2 såvitt avsåg lagförslagen 7–11 i proposition 1981/82:8 till socialförsäkringsutskottet

i övrigt till socialutskottet

7 § Anmälades och bordlades

Propositionerna

1981/82:13 om ändringar i beskattningen av vissa eldrivna fordon

1981/82:21 om ändring i brottsbalken (ordförandebeslut i kriminalvårdsnämnden)

8 § Anmälades och bordlades

Motion

1981/82:3 av *Hans Nyhage m. fl.*

med anledning av proposition 1980/81:203 om läroplan för den kommunala vuxenutbildningen

9 § Meddelande om interpellationer

Meddelades att följande interpellationer framställts

den 7 oktober

1981/82:20 av *Eivor Marklund* (vpk) till industriministern om verksamheten vid NJA. m. m.:

Vid ett medlemsmöte – enligt samstämmiga bedömare det mest välbesökta sedan 1950-talet – har den fackliga organisationen vid NJA, numera SSAB-Luleåverken, diskuterat SSAB-ledningens beslut om nedskärningar i produktionen vid NJA. De anställda har därvid särskilt fäst sig vid

Torsdagen den
8 oktober 1981

*Meddelande om
interpellationer*

verkställande direktören Henry Lundbergs uttalande om att arbetarna inte bara skall kräva insatser från statens sida utan själva visa att de är lönsamma. På detta svarar arbetarna att SSAB en gång beslutat att anläggningarna skall vara av bästa europeiska standard, och man tar fasta på detta och formulerar kravet: Verkställ besluten – då blir vi lönsamma!

SSAB-ledningens beslut om ett nytt handlingsprogram innebär ett direkt avsteg från tidigare enhälligt fattade beslut om utvecklingen i SSAB. För NJA:s del innebär beslutet att Masugn 1, Sträng 3 och troligen också finvalsverket stängs. Dessa åtgärder omfattar ett tusental arbetstillfällen vid NJA. Med alla följdverkningar som en så drastisk nedskärning vid järnverket i Luleå kan få för länets kustregion blir följderna att bortåt 3 000 arbetstillfällen försvinner i detta område. Gör man därtill en bedömning av fullt realistiska följderna för andra delar av länet, så framstår SSAB-ledningens agerande helt huvudlöst.

Mot detta ställer metallavdelningen vid NJA konkreta krav, som genomförda skulle betyda avgörande steg mot förverkligandet av målsättningen att göra Luleå till ett stålcentrum. För dessa krav drivs nu i länet en namninsamling. Kraven är:

1. Starta Masugn 1 senast den 16 november 1981
2. Fullfölj investeringsplanen
 - a) ny ugn i mineralvalsverket
 - b) upprustning av finvalsverket
 - c) rälstillverkning till Luleå
 - d) full produktion i våra metallurgiska anläggningar
3. Förstatliga Svenskt Stål AB

Här föreligger således två klart utmejslade framgångslinjer för NJA: en formulerad av ledningen för SSAB – styrd av snävt företagsekonomiskt tänkande – och en annan av den fackliga organisationen, som ställer upp för att rädda arbetstillfällena vid järnverket och för länets framtid.

Mot den bakgrunden vill jag till industriministern ställa frågan:

Vilken av dessa framgångslinjer bedömer industriministern som den mest gynnsamma för NJA och för Norrbotten, och hur motiverar industriministern sin bedömning?

1981/82:21 av *Tore Claeson* (vpk) till bostadsministern om åtgärder mot hyreshöjningar, m. m.:

Inför kommande årsskifte aviseras nu nya krav om stora hyreshöjningar. Kraven är denna gång högre än tidigare. Många allmännyttiga bostadsföretag begär höjningar som motsvarar 200–250 kr. per månad för en normal trerumslägenhet. Privata fastighetsägare har bara att avvakta förhandlingarna mellan allmännyttan och hyresgästföreningarna för att sedan få ut motsvarande hyreshöjningar utan någon som helst kostnadsredovisning eller motprestation.

Hyrorna har som bekant stigit mer än flertalet priser – särskilt det senaste året. Löneutvecklingen motsvarar inte ökningen av hyror och matpriser. Det

Torsdagen den
8 oktober 1981

*Meddelande om
interpellationer*

statliga och kommunala stödet till bostadssektorn går i allt större utsträckning till villaägarna. Ca 75 % av det samhälleliga stödet beräknas gå till ägare av en- och tvåfamiljshus.

Genomsnittshyran för nybyggda och nyrenoverade lägenheter håller nu på att passera 300-kronorsvallen (300 kr./m² och år). Det betyder att hyran nu är nästan dubbelt så hög som den enligt hyresgäströrelsen socialt acceptabla: 15 % av en normal industriarbetarlön för en tvåa på 60 m².

De kraftigt ökade byggnadskostnaderna drabbar såväl den enskilde som kommunerna. Kommunerna, som tillsammans med staten har ansvaret för bostadsförsörjningen, har uppenbara svårigheter att klara ett ökat byggande till kostnader som gör det möjligt att hyra ut de bostäder som byggs.

Bostadspolitikens centrala målsättning, allas rätt till bra bostad, kan inte uppfyllas. Höga byggkostnader och hyror samt ett otillräckligt stöd till hyressektorn har gjort att många människor inte har råd att skaffa bostad till dagens marknadspris. Samtidigt finns det hundratusentals människor i vårt land som saknar egen bostad eller behöver en bättre och rymligare bostad.

Det som nu är mest angeläget är att stoppa nya hyreshöjningar. Kostnaderna för bostadsbyggande och boende måste pressas ned genom räntesänkningar, ränte- och amorteringsfria lån och andra riktade samhälls-åtgärder till hyreshus i allmännyttig regi. Sådana åtgärder är prisstopp och prissänkningar på byggnadsmateriel, slopad moms på byggandet samt fortsatta underhålls- och hyresförlustlån till allmännyttan. En omfördelning av bostadssubventionerna från ägarsektorn till hyressektorn måste också ske, bl. a. genom tak för ränteavdragen och en effektiv reavinstbeskattning.

Andra förslag som ställts i den bostadspolitiska debatten är att undanta bostadslån till allmännyttan från årlig upptrappning av räntenivån, att inte genomföra extraavtrappningen av räntesubventionerna och att slopa skatten på olja för bostadsuppvärmning.

Bostadsministern har under eftersommaren låtit förstå att regeringen nu inte är beredd att vidta några åtgärder i syfte att stoppa hyresstegringarna och pressa ned hyrorna till en socialt acceptabel nivå. Inför stundande årsskifte med hot om nya stora hyreshöjningar frågar sig emellertid allt flera människor om regeringen – inte minst av sociala och rättviseskäl – nu kan underlåta att komma med förslag och besluta om åtgärder i detta syfte.

Med hänvisning till det anförda vill jag till statsrådet ställa följande frågor:

1. Kommer regeringen att föreslå någon form av riktat statligt stöd till de allmännyttiga bostadsföretagen i syfte att förhindra nya hyreshöjningar i befintliga hyreshus?
2. Är regeringen beredd att nu föreslå nya underhållslån och bidrag till outhyrda lägenheter?
3. Vilka åtgärder vill regeringen vidta för att stoppa eller begränsa kostnadsökningarna för de allmännyttiga bostadsföretagens nyproduktion?

1981/82:22 av Göthe Knutson (m) till industriministern om vissa skogsvårdande åtgärder:

Nr 5

Torsdagen den
8 oktober 1981

*Meddelande om
interpellationer*

Behovet av lövslybekämpning och röjning i skogsmarkerna har varit en högaktuell fråga under de senaste åren. Behovet har växt till nästan skrämmande proportioner. Det framgår av de stickprovsmässiga röjningsinventeringar som gjorts på skilda håll i landet.

Framtidsaspekten har blivit direkt oroväckande sedan jordbruksministern aviserat en proposition om principiellt förbud mot kemisk lövkontroll. Inom skogsnäringen och hos skogsvårdsmyndigheterna är man oroad över följderna. Återväxten i skogen kan tryggas endast genom effektiv lövkontroll.

I Värmland har skogsvårdsstyrelsen tagit fram ett lokalt material, som visar att röjningsproblemet verkligen är akut. Under tiden februari–juni 1981 genomförde skogsvårdsstyrelsen en stickprovsmässig röjningsinventering i hela länet utom i Torsby kommun, där motsvarande material tidigare tagits fram. Inventeringen omfattade totalt 31 058 hektar på privat mark. Detta utgör 5,8 % av den privatägda skogsmarken utanför Torsby kommun.

Resultatet visar att röjningsbehovet är akut på 20 % av skogsarealen. På hela 16 % av skogsarealen är behovet så starkt att skogsvårdslagen föreskriver röjning.

På minst en tredjedel av röjningsarealerna är det lövslyet som gör röjningsbehovet så akut. Situationen är likartad inom Torsby kommun.

Från en del håll har det länge påståtts att skogsvården kan skötas genom manuell och mekanisk röjning. Man hävdar samtidigt att det finns gott om arbetskraft för uppgiften, och bl. a. föreslås det att arbetslösa ungdomar genast bör sättas in i arbetet med motormanuell röjning.

För detta behövs emellertid utbildning, något som det ofta talats om. Men hur är det med verkställigheten? I ett så utpräglat skogslän som Värmland har skogsvårdsstyrelsen haft möjlighet att arrangera endast en kurs för arbetsledare.

Behovet av utbildning i skogsröjning torde enbart i Värmlands län uppgå till åtskilliga hundra personer – kanske tusentals.

Den 24 oktober i fjol framhöll jag för industriminister Nils G. Åsling i en riksdagsdebatt det angelägna behovet av skogsvårdande åtgärder. Enbart i Torsby kommun fanns då – för ett år sedan – ett akut behov av ca 144 000 dagsverken i lövslybekämpning och annat skogsvårdsarbete. Det motsvarade ca 700 helårsarbeten.

Intresset för de beredskapsgrupper som avses utföra skogsvårdsarbete var dock inte särskilt stort, och jag framhöll angelägenheten av att få fart på verksamheten. Industriminister Åsling svarade att regeringen allvarligt övervägde att föreslå speciella insatser på skogsvårdsområdet i samband med den proposition om skogsindustrin som skulle framläggas våren 1981.

Sedan detta sades har behovet av skogsvård ökat ytterligare. I exempelvis Torsby har det ökat till ca 160 000 dagsverken och ytterligare minst 100 helårsarbeten. Hos skogsvårdsmyndigheterna säger man sig icke ha tagit del

Torsdagen den
8 oktober 1981

*Meddelande om
interpellationer*

av konkreta regeringsinitiativ, sådana som industriministern sade sig allvarligt överväga.

Det behöver knappast påpekas att en tryggad skogsåterväxt har avgörande betydelse för skogsindustrins framtida råvaruförsörjning och därmed för en väsentlig del av sysselsättningen i vårt land. En oroande eftersläpning i skogsvården har redan skett – bl. a. till följd av det sedan två år rådande förbudet mot kemisk lövslybekämpning.

En väsentlig del av lövkontrollen måste även framdeles ske genom kemisk bekämpning – eljest kan inte 7 § i skogsvårdslagen (som föreskriver inriktning på produktion av barrvirke) uppfyllas.

Det gäller emellertid att också få till stånd en manuell röjning i tillfredsställande omfattning. Hos länsarbetsnämnden i Värmland efterlyser man intresse hos det enskilda skogsbruket för att ge arbetsmarknadsmyndigheterna röjningsuppdrag, detta trots att 75-procentigt statsbidrag utgår till löne- och lönebikostnader.

Man frågar sig också om sådant beredskapsarbete kan få utföras i enskilda skogsbrukares regi.

Ytterligare en fråga gäller utbildningen av arbetskraft för motormanuell röjning och annan skogsvård. Kurser borde utan större svårigheter kunna anordnas vid redan befintliga skogsskolor och andra lämpliga utbildningsanstalter där utbildningsplatser kan ordnas.

Med hänvisning till vad som här anförts ber jag att till industriminister Nils G. Åsling få framställa följande fråga:

Vilka åtgärder avser regeringen att vidtaga för att få till stånd skogsröjning, lövkontroll och andra skogsvårdande insatser i sådan omfattning att man säkerställer en tillfredsställande skogsåterväxt som tryggar skogsindustrins råvarubehov och sysselsättning?

den 8 oktober

1981/82:23 av *Raul Blücher* (vpk) till arbetsmarknadsministern om sysselsättningen i Grums kommun:

Pacsac AB, dotterföretag till Billerud Uddeholm AB, har aviserat en nära förestående nedläggning av industrisäckstillverkningen vid Gruvöns Bruk i Grums i Värmland. Lokala MBL-förhandlingar har strandats, och den förestående centrala förhandlingen väntas äga rum under oktober 1981.

Vid en nedläggning förlorar omkring 110 personer sina arbeten. Av de anställda är 80–85 % kvinnor, och säckfabriken i Grums är i dagens läge den enda industri inom kommunen som i nämnvärd omfattning anlitar kvinnlig arbetskraft. Den enda jämförbara arbetsplatsen inom kommunen är landstingets sjukhem, där dock nyanställningsbehovet är litet och kön av anmälda arbetssökande redan är långt. Grums kommun är budgetmässigt i en situation som i praktiken framkallar vad som kan karakteriseras som anställningsstopp. Kommunledningen har icke heller någon information om förestående nyetableringar av industriföretag inom kommunen. Inom

detaljhandeln ökar f. n. arbetslösheten inom Karlstadsregionen.

Försämringen av kvinnornas läge på arbetsmarknaden inom Grums kommun blir katastrofal, om och när nedläggningen av säckfabriken genomförs. Då såväl länsarbetsnämnd som kommunledning saknar möjligheter att påtagligt motverka dessa följder, synes statliga åtgärder vara påkallade.

Med hänvisning till det anförda vill jag till arbetsmarknadsministern ställa följande frågor:

1. Har arbetsmarknadsministern uppmärksammat det akuta nödläge för den kvinnliga arbetskraften inom Grums kommun som skulle inträda vid en nedläggning av Pacsac AB:s säckfabrik i Grums?

2. Är arbetsmarknadsministern beredd att vidta åtgärder för att skaffa fram ersättningsarbeten för den industriarbetskraft som skulle bli arbetslös vid den nämnda nedläggningen?

1981/82:24 av *Lars-Ove Hagberg* (vpk) till arbetsmarknadsministern om användningen av asbest:

Reglerna för användning och hantering av asbest skärptes under 1970-talet. Något förbud mot import, i alla former, av asbest finns inte.

Asbesten är trots en minskad import de senaste åren en stor miljöfara. Undersökningar har visat att förekomsten av asbest i trafiken är omfattande. Mest drabbas städerna, och i Stockholm har undersökningar visat att asbestförekomsten i trafiken är ett direkt hot mot människors hälsa. Uppmätningen av asbestfylld luft i Stockholms tunnelbanor är ytterligare ett exempel på problemets allvar.

Riksdagen avslag vpk:s krav om förbud mot asbest i början på 1970-talet med motivering att asbestanvändarna själva skulle finna ersättningsmaterial. Trots att flera år nu har gått, har frågan inte kommit närmare en lösning. Ersättningsmaterial finns, men asbestintressena förhindrar att dessa tas i bruk.

Den internationella asbestindustrin är hänsynslös. Den motverkar all annan utveckling och drar sig inte ens för att påverka svenska myndigheter för att "lätta upp" den svenska lagstiftningen om asbest.

Vpk föreslog, för över tio år sedan, att importen av asbest måste upphöra och att gränsvärdet för asbest måste vara 0 (noll). Utvecklingen har gett oss rätt. Asbest måste förbjudas. Därför krävs att regeringen nu tar initiativ till att införa ett förbud mot import av asbest i alla former, även asbest som finns i importerade färdiga produkter. Ett förbud måste kombineras med en kraftig satsning på ersättningsmaterial, så att de kan tas fram snabbt för att ersätta de asbestbromsband som nu finns i trafiken.

Med hänvisning till det anförda vill jag fråga arbetsmarknadsministern:

Avser regeringen att vidta åtgärder så att asbestanvändningen stoppas genom ett totalförbud mot import av asbest och att ersättningen av asbestbromsband kan ske snabbt?

Nr 5

Torsdagen den
8 oktober 1981

*Meddelande om
interpellationer*

Torsdagen den
8 oktober 1981

*Meddelande om
interpellationer*

1981/82:25 av Lars-Ove Hagberg (vpk) till industriministern om verksamheten vid Domnarvets järnverk, m. m.:

SSAB-ledningen tar till drastiska åtgärder för att påskynda nedskärningen av personal. Enligt planerna skall om sex månader över 1 000 anställda i Domnarvets järnverk sägas upp från bolaget. Därefter får de arbeta ytterligare ett år under förutsättningen att staten betalar deras löner.

Åtgärderna skall ses mot bakgrunden av att SSAB anpassas till det internationella kapitalets villkor och spelregler. EG-länderna tillåter inte att produktionen drivs vidare med statligt stöd.

I november skall SSAB:s ledning fastställa den slutliga nedskärningsplanen för hela SSAB. 3 000 anställda kommer enligt planerna att avskedas. De tre järnverken har nu 13 200 anställda, och antalet skall ned till 10 000 till i början av 1983.

Katastrofen inom stålningen är orsakad av storfinsansintressen. Grängeskongcernens uppgörelse om SSAB med regeringen är ett exempel på vad storfinsans menar med samhällsansvar: ett obefintligt ansvar. Gränges säljer vattenkraften dyrt och slipper undan billigt vad gäller SSAB.

SSAB:s gigantiska nedskärning av personal sker utan att det finns en nationell plan för handelsstålsindustrin. Vilken omfattning skall stålindustrin ha? Vilken inriktning skall man ha, och vilken satsning skall göras för framtiden? Dessa viktiga frågor skall enligt regeringens industripolitik avgöras av det internationella beroendet. Basnäringarna offras för att inte andra industrigrenar skall drabbas.

Det är bara det att det finns en hake i regeringens filosofi. Vi räddar inte de andra branscherna med denna eftergiftspolitik mot EG och andra internationella finansgrupper. Hela den svenska industrins beroende av det internationella kapitalet avrustar Sverige som industrination. Därför krävs åtgärder nu, för att rädda såväl basnäringarna som den övriga svenska industrin.

SSAB avrustas utan plan för bruksorterna vad gäller industri och sysselsättning. Vad skall dessa avskedade sysselsätta sig med? Skall det bli i andra industrier, och i så fall vilka? Eller återstår bara flyttlasspolitiken?

Regeringen är handlingsförlamad när det gäller industri- och sysselsättningspolitiken. SSAB:s avrustning av kapital, kapacitet, produkter, personal och kunnande måste stoppas. SSAB-ledningens planer måste förhindras och en nationell plan för handelsstålsindustrin upprättas utifrån behovsriktad produktion, nationell utveckling, regional balans, resurshushållning och värnande om miljöintressen.

Med anledning av utvecklingen inom handelsstålsindustrin vill jag fråga industriministern:

1. Avser regeringen att stoppa SSAB-ledningens nedskärningsplaner, som bl. a. gäller 1 100 arbetsplatser i Domnarvets järnverk, och upprätta en nationell plan för handelsstålsindustrins framtid?

2. Avser regeringen att upprätta en plan för bruksorterna för framtida industri och sysselsättning, och delar regeringen uppfattningen att inga

avskedanden och nedskärningar skall få ske förrän nya jobb finns i regionen?

1981/82:26 av *Nils Berndtson* (vpk) till industriministern om en strukturplan för stålbranschen:

En omstöpning av stålbranschen pågår. Den sker dock inte utifrån en samhällsplanering, utan på privata intressens villkor. Förändrade ägandeförhållanden och företagsammanslagningar leder till nedskrotning av tillgångar och hot mot sysselsättningen för de anställda.

Ett uttryck för denna förödande politik är det som nu håller på att ske i Boxholm i Östergötland. Iggesundskoncernens planer på ett samgående mellan Boxholms AB och Smedjebackens Valsverks AB förutsätter personalminskningar i bägge företagen – för Boxholms del i storleksordningen 220–350 personer.

Ett förverkligande av dessa planer skulle för Boxholms del innebära ytterligare ett steg som kan äventyra kommunens existens. Det stora beroendet av Boxholms AB och bristen på sysselsättningsalternativ skapar stora problem såväl för de anställda som för kommunen.

Särskilt allvarligt är att denna nedskrotning av stålindustrin sker i avsaknad av en samlad plan för stålproduktionen i landet. Behovet av statliga riktlinjer för stålproduktionen, där samhällsekonomiska principer är vägledande och enligt vilka en satsning skall ske på hög förädlingsgrad, ter sig allt mer påtagligt. Det kan inte vara rimligt att privata kapitalintressen får bestämma vad som skall ske på detta område.

Situationen i Boxholm utgör en larmsignal. Det är nu hög tid att statsmakterna griper in för att förhindra en nedskrotning av stålbranschen och den hotande katastrofen för de bygder där denna utgjort grundvalen för sysselsättningen.

Med hänvisning till det anförda vill jag fråga industriministern:

1. Vilka åtgärder avser regeringen att vidta för att åstadkomma en strukturplan för stålbranschen, grundad på samhällsekonomiska intressen?

2. Är regeringen beredd att vidta åtgärder mot att privata intressen så omvandlar stålbranschen, att stora delar av stålproduktionen äventyras och de orter där sysselsättningen är grundad på denna produktion hotas?

1981/82:27 av *Alexander Chrisopoulos* (vpk) till statsrådet Karin Andersson om handläggningen av flyktingärenden:

Militärjuntan i Chile har nu i mer än åtta år lyckats upprätthålla sitt skräckregemente över landet. Efter den första tiden av massarresteringar, mord och försvinnanden av tusentals av demokratins försvarare har terrorregimen stabiliserat sin organisation och sina metoder för förtryck. Arresteringar, tortyr, försvinnanden och mord tillhör allttjämt de dagliga rutinerna i polisens och militärens arbetsmetoder. När den internationella opinionen har upplevts som alltför besvärande för juntan, har man försökt

Nr 5

Torsdagen den
8 oktober 1981

*Meddelande om
interpellationer*

*Meddelande om
frågor*

åstadkomma tillfälliga ansiktslyftningar genom att utfärda amnestier och deklarationer om liberaliseringar av det politiska systemet. För inte så länge sedan försökte juntan ge sig själv legitimitet genom en omröstning om en ny författning. Författningsförslaget var utformat av juntan själv, utan minsta inflytande från oppositionen i landet, och gav följdriktigt också juntan garantier för fortsatt maktinnehav. Alldenstund ingen organiserad opposition är tillåten i landet och juntan håller hela administrationen i ett järngrepp, så var det naturligtvis inga svårigheter att få den nya författningen godkänd. Därmed har också summariska rättegångar inför militärdomstolar genomförts och dödsstraff för dem som opponerar mot regimen lagfästs.

Undantagstillstånd har gällt i landet sedan juntan tillvällade sig makten och råder alltjämt. Omkring en miljon människor har flytt från Chile sedan den 12 september 1973. Hur många som har arresterats, försvunnit och mördats är det ingen som vet. Ingenting tyder i dag på att förhållandena i landet skulle ha genomgått en sådan förändring att det skulle vara möjligt att utöva politiskt arbete i opposition mot juntan utan stora risker för repressalier.

Under senare tid har i en rad uppmärksammade fall chilensare som sökt politisk asyl vägrats denna möjlighet. Det rör sig i flera fall om personer som uppenbarligen har varit politiskt verksamma inom oppositionen i Chile och till följd därav utsatts för förföljelse av olika slag eller löpt näraliggande och uppenbar risk att utsättas för sådan förföljelse. I flera fall har också deras uppgifter bestyrkts av personer eller motståndsorganisationer i exil.

Med den kännedom som jag har om förhållandena i Chile och som jag inhämtat från den demokratiska oppositionen förefaller det mig uppenbart att flera av de beslut som fattats i dessa flyktingärenden strider mot utlänningslagens bestämmelser om politiskt flyktingskap.

Jag vill därför ställa följande frågor till statsrådet Karin Andersson:

1. Har det inom den svenska regeringen skett en omvärdering av militärjuntan i Chile som motiverar en annan och mer restriktiv behandling av asylsökande från det landet?
2. Vilka särskilda instruktioner gäller och vilka skillnader i praxis har utvecklats för svenska myndigheters handläggning av ärenden beträffande flyktingar från skilda länder?

10 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 8 oktober

1981/82:19 av *Per Israelsson* (vpk) till industriministern om åtgärder för att förhindra viss typ av bränder:

I Älmhult har det nyss varit en storbrand i en lagerbyggnad, där olika brännbara material, bl. a. PVC-plast, lagrades. I samma byggnad lagrades

också metalliskt natrium. Brandens primärorsak var obehörigt tillgrepp av natrium. Säkrare förvaring av natrium och brandbegränsande sektorisering hade säkerligen kunnat begränsa brandens omfattning eller helt förhindra den.

Är industriministern beredd att vidta åtgärder som syftar till att i framtiden förhindra eller begränsa bränder liknande den i Älmhult?

1981/82:20 av *Sven Henricsson* (vpk) till industriministern om strukturomläggningen inom NCB:

Enligt uppgift har NCB-ledningen meddelat att man inte kommer att sälja Johannedals fabrik. I NU:s betänkande 1980/81:49, som utgjorde grund för riksdagens beslut, sägs bl. a.: "Regeringens program innebär avveckling av olönsamma enheter, såvitt möjligt på sådant sätt att deras verksamhet kan fortsätta i ny regi." Vidare heter det: "Utskottet förutsätter att NCB:s ledning och andra berörda organ inför förestående avvecklingsbeslut noga prövar tänkbara möjligheter av detta slag. Vad det gäller är att åstadkomma en i fråga om tidpunkt och form så gynnsam strukturomläggning som möjligt till begränsade kostnader för både företaget och samhället."

NCB-ledningens avvisande attityd strider mot dessa grundtankar.

Vilka åtgärder avser industriministern vidtaga för att riksdagens beslut skall efterföljas?

1981/82:21 av *Lena Öhrsvik* (s) till industriministern om åtgärder för att bibehålla dörrtillverkning i Nybro:

Swedish Match har beslutat lägga ner dörrtillverkningen i Nybro, och ca 225 anställda har sagts upp. Det finns seriösa spekulanter som vill överta fabriken, men bolaget vägrar sälja. Maskinerna skall flyttas, en del eventuellt till utlandet.

Ett bibehållande av dörrtillverkningen i Nybro skulle innebära att man förhindrar ett monopol i branschen.

Med anledning av detta vill jag fråga industriministern:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att dörrtillverkningen skall kunna behållas i Nybro?

den 8 oktober

1981/82:22 av *Eva Hjelmström* (vpk) till utbildningsministern om användningen av inkomsterna från försäljning av nyöversättningen av Nya testamentet:

Staten har bekostat översättningen av Nya testamentet. Utgivningen överläts däremot till de kyrkliga förlagen. En samfällid bedömning förutspår försäljningssuccé och avsevärda intäkter av utgåvan. Staten avhänder sig således inte bara utgivningen, utan också avsevärda inkomster, eftersom ingen ersättning för utgivningsrätten utgår från förlagen till staten. Däremot

får förlagen betala 1:50 kr. per försäلت exemplar till Svenska bibelsällskapet, vilket närmast kan betraktas som en köpstimulerande åtgärd. Sedd i relation till de ekonomiska åtstramningarna på kulturområdet i övrigt framstår generositeten mot de kyrkliga förlagen som oförklarlig.

Jag vill därför ställa följande fråga till utbildningsministern:

Av vilka skäl skänker staten bort försäljningsintäkterna för Nya testamentet till de kyrkliga förlagen och Svenska bibelsällskapet?

1981/82:23 av *Thure Jadestig* (s) till bostadsministern om statsbidrag för hyresförluster i kommunala och allmännyttiga bostadsföretag:

SABO har i skrivelse den 2 oktober 1981 till bostadsministern lämnat uppgifter om utvecklingen av antalet outhyrda lägenheter i de allmännyttiga bostadsföretagen. Skrivelsen har även översänts till civilutskottet för kännedom. Av uppgifterna framgår att situationen är mycket oroande. Antalet outhyrda lägenheter har ökat från 13 400 den 1 mars i år till 16 500 den 1 september. Ca 140 av företagen har nu mer än 1,5 % outhyrda lägenheter. 50 av företagen har mer än 5 % och över 20 företag har mer än 10 % outhyrda lägenheter.

De särskilda hyresförlustlånen har avskaffats. Tanken har varit att staten genom extra skatteutjämningsbidrag skulle ge stöd till de kommuner som av olika skäl – bl. a. hyresförluster i kommunala och allmännyttiga bostadsföretag – kommit i ekonomiska svårigheter.

Vi har från socialdemokratiskt håll (CU 1980/81:6 y.s. 5–6) hävdad att den grundläggande principen om ett statens ansvar för en del av dessa hyresförluster inte ändrats. Även i ett läge där staten intar en allmänt restriktiv hållning mot kommunerna kan man inte heller se bort från grundläggande rättvisekrav kommunerna emellan när det gäller att lätta dessa bördor. De extra skatteutjämningsbidrag som beviljats har inte tillräckligt beaktat berättigade kommunala krav i denna del.

Mot denna bakgrund önskar jag fråga bostadsministern:

Avser bostadsministern att föreslå regeringen att öppna vidgade möjligheter till ett statligt stöd till kommuner som drabbats särskilt hårt av stora hyresförluster i kommunala och allmännyttiga bostadsföretag?

1981/82:24 av *Birgitta Rydle* (m) till statsrådet Ulla Tillander om betygssättningen i vissa ämnen i grundskolan:

Inom utbildningsdepartementet har ett utkast till vissa ändringar i skolförordningen utarbetats. Ändringarna är föranledda av riksdagens beslut om ny läroplan för grundskolan (Lgr 80). Utkastet har bl. a. tillställts samtliga skolstyrelser i landet.

Ämnena geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap har samlats under beteckningen Samhällsorienterande ämnen, och ämnena biologi, fysik, kemi och teknik har fått beteckningen Naturorienterande ämnen. Enligt utkastet till ändringar i skolförordningen skall betyg inte längre sättas i de enskilda orienteringsämnena. Eleverna kommer i stället att

få sammanfattningsbetyg i samhällsorienterande resp. naturorienterande ämnen.

Anser statsrådet att de föreslagna ändringarna beträffande betyg i enskilda orienteringsämnen står i överensstämmelse med riksdagens beslut år 1979 om ny läroplan för grundskolan?

1981/82:25 av *Lilly Bergander* (s) till statsrådet Karin Ahrlund om behovet av apoteksservice i Stockholms skärgård:

Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta för att trygga servicen i anledning av indragningen av apoteket i Dalarö?

1981/82:26 av *Wiggo Komstedt* (m) till försvarsministern om benådning i visst fall från straff för värnpliktsvägran:

I ett uppmärksammat fall har en teologistuderande benådats av regeringen efter att ha hungerstrejkat vid avtjänande av fängelsestraff för värnpliktsvägran. Det är högst anmärkningsvärt att regeringen vidtagit den nämnda åtgärden. Detta kan nämligen komma att totalt undergräva moralen för vår värnpliktslag. Många värnpliktiga har också reagerat starkt inför åtgärden.

Jag vill därför fråga försvarsministern:

Vad är anledningen till benådningen?

1981/82:27 av *Wiggo Komstedt* (m) till jordbruksministern om åtgärder med anledning av bojkott mot visst livsmedelsföretag i Skåne:

Vid centerpartiets stämma i år fattades ett beslut om bojkott mot livsmedelsföretaget Findus produkter. Anledningen var det multinationella företagets marknadsföring av en viss produkt i u-länderna. I Skåne är ett stort antal lantbrukare och trädgårdsodlare stora leverantörer till Findus. En bojkott kan alltså få svåra konsekvenser för sysselsättning i jordbruket och trädgårdsnäringen i Skåne.

Vilka åtgärder är jordbruksministern beredd att vidta för att hindra verkningarna hos nämnda yrkesgrupp vid en bojkott?

1981/82:28 av *Gertrud Sigurdson* (s) till utrikesministern om svenskt stöd åt oppositionsrörelse i El Salvador:

Ett erkännande av oppositionsfronten FDR/FMLN är en förutsättning för att fredssamtal skall kunna inledas i El Salvador. Regeringen uttalade i regeringsdeklarationen klart sin inställning till konflikten i El Salvador och uttalade kritik mot det amerikanska militärstödet till juntan. Utrikesministern har dessutom vid ett par tillfällen tagit emot oppositionsfrontens ledare Guillermo Ungo. Frankrike och Mexico har gemensamt deklarerat att de erkänner FDR/FMLN som en politisk kraft och förhandlingspart i El Salvador. Holland, samtliga parlamentariska representanter vid IPU-konferensen på Cuba i september samt Socialistinternationalen vid sitt

Nr 5

Torsdagen den
8 oktober 1981

*Meddelande om
frågor*

Nr 5

Torsdagen den
8 oktober 1981

*Meddelande om
frågor*

byråmöte i september har erkänt FDR/FMLN som en förhandlingspart i enlighet med det fransk-mexikanska förslaget.

Mot bakgrund av det här anförda vill jag ställa följande fråga till utrikesministern:

Är regeringen beredd att i likhet med den holländska regeringen stödja den fransk-mexikanska deklARATIONEN och erkänna FDR/FMLN som en politiskt representativ rörelse när det gäller att delta i de förhandlingar som är nödvändiga för att nå en politisk lösning?

1981/82:29 av *Per Westerberg* (m) till handelsministern om åtgärder mot särbestämmelser för svensk bilindustri:

Ett stort antal svenska särbestämmelser anses inom svensk bilindustri påtagligt försvåra handelsutbytet med andra biltillverkande nationer. Särbestämmelser uppfattas ofta som tekniska handelshinder, i och med att Sverige är ett av de få länder som är nettoexportörer av bilar.

Avser handelsministern att ta några initiativ för att samordna svenska bestämmelser med t. ex. EG:s?

1981/82:30 av *Per Westerberg* (m) till kommunikationsministern om Sveriges anslutning till EG-förslag om typbesiktning av fordon:

Svenska särbestämmelser försvårar i dag allvarligt svensk bilindustris konkurrensmöjligheter. Inom EG föreligger nu ett nytt enhetligt förslag till typbesiktning av fordon som väsentligen bl. a. skulle förbättra möjligheterna att införa ett "options-system" (tillval av extrautrustning) för fabrikanterna.

Hur ser kommunikationsministern på EG:s nya bestämmelser och gällande svenska?

11 § Kamraren åtskildes kl. 14.09.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert